

Pan Henryk Konieczny
Wójt Gminy Fałków

Wystąpienie pokontrolne

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach, na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych¹, przeprowadziła w Urzędzie Gminy w Fałkowie w dniach od 5 sierpnia do 3 października 2013 roku kompleksową kontrolę gospodarki finansowej Gminy Fałków za okres od 2009 roku do dnia zakończenia kontroli, ze szczególnym uwzględnieniem działalności w 2012 roku. Protokół kontroli omówiono i podpisano w dniu 7 października 2013 r.

W wyniku kontroli stwierdzono niżej opisane nieprawidłowości i uchybienia, które powstały na skutek nie przestrzegania obowiązujących przepisów prawa przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę finansową Gminy.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości

Obowiązująca w jednostce w 2012 roku (i do czasu kontroli) dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości była niekompletna ponieważ:

- nie określa zasad funkcjonowania kont, albowiem wskazano, że zasady funkcjonowania kont zostały przedstawione w powszechnie dostępnych publikacjach (komentarzach do planów kont) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., i rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r., co narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 lit a) ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²,
- nie zawierała wykazu faktycznie prowadzonych dzienników częściowych, co narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b) ustawy o rachunkowości,
- nie zawiera kompletnego wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych, nie określała dat rozpoczęcia eksploatacji poszczególnych programów komputerowych stosowanych w jednostce, co narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b) i c) ustawy o rachunkowości,
- nie określa zasad prowadzenia ewidencji szczegółowej do kont zespołu „2” „Rozrachunki i rozliczenia” (za wyjątkiem kont 201, 221, 229, 240 i 290) oraz zespołu „4” „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie” wg klasyfikacji dochodów i wydatków, co narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 lit a) ustawy o rachunkowości oraz § 15 ust. 1 pkt 5 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.³,

---

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1113

² Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm., dalej ustawa o rachunkowości,

³ Dz. U. z 2013 r. poz. 289, dalej rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.,

- w wykazie kont dla Urzędu nie ujęto kont pozabilansowych 990 „Rozrachunki z osobami trzecimi z tytułu ich odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe podatnika” i 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników”, co narusza § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego⁴,
- w 2012 r. w księgach rachunkowych Urzędu dokonywano zapisów na kontach o symbolach 407 i 408, które nie zostały przyjęte do stosowania w zakładowym planie kont, co narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 lit a) ustawy o rachunkowości,

W 2012 roku nie sporządzano zestawień obrotów dzienników częściowych za dany okres sprawozdawczy pomimo, że do ujmowania zdarzeń stosowano dzienniki częściowe, co narusza art. 14 ust. 3 i art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W zakresie prowadzenia ewidencji kont ksiąg pomocniczych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- do konta 224 „Rozrachunki budżetu” nie prowadzono ewidencji szczegółowej wg poszczególnych tytułów oraz wg poszczególnych budżetów,
- do konta 909 „Rozliczenia międzyokresowe” nie prowadzono ewidencji szczegółowej wg tytułów rozliczeń międzyokresowych,
- do konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich” nie prowadzono ewidencji szczegółowej pozwalającej zapewnić możliwość ustalenia wartości przekazanych dotacji oraz zaliczek z tytułu płatności z budżetu środków europejskich według jednostek oraz przeznaczenia tych środków,
- do konta 800 „Fundusz jednostki” nie prowadzono ewidencji szczegółowej pozwalającej zapewnić możliwość ustalenia przyczyn zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki,
- do konta 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” nie prowadzono ewidencji szczegółowej pozwalającej na wyodrębnienie stanu, zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń oraz wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej. Nie prowadzenie ewidencji szczegółowej do poszczególnych kont narusza zasady prowadzenia ewidencji szczegółowej określone w zasadach funkcjonowania w/w kont w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

W 2012 roku zaangażowanie wydatków na koncie pozabilansowym 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” ujmowano na podstawie wyciągów bankowych, w dniu dokonania wydatku. Ponadto nie ujmowano zdarzeń na koncie 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych lat przyszłych”. Nieprawidłowość narusza art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, zgodnie z którym w księgach rachunkowych ujmuje się również wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów także zaangażowanie środków oraz zasady ewidencji na kontach 998 i 999 określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku.

⁴ Dz. U. Nr 208, poz. 1375, dalej rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r.

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm., dalej ustawa o finansach publicznych

Wadia wpłacane w formie pieniężnej ujmowano w ewidencji budżetu gminy na kontach 133 „Rachunek budżetu” i 240 „Pozostałe rozrachunki”, zamiast ujmować w ewidencji Urzędu Gminy na kontach 139 „Inne rachunki bankowe” i 240 „Pozostałe rozrachunki”, co narusza zasady prowadzenia w/w kont określone w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

W 2012 roku wpływy z tytułu podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych ujmowano na koncie 130-2-756-75616-0320 bez względu na rodzaj dochodu, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 3 ustawy o rachunkowości zgodnie z którym, księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe oraz zasad funkcjonowania konta 130 określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku. W sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych Urzędu Gminy za okres od początku roku do dnia 31.12.2012 r. wykazano dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych na podstawie ksiąg rachunkowych budżetu - ewidencji analitycznej konta 901 „Dochody budżetu”, zamiast na podstawie ewidencji analitycznej do konta 130 – „Rachunek bieżący jednostki”, subkonto dochodów, co narusza § 3 ust. 1 pkt 4 załącznika Nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁶ w kolumnie „Dochody wykonane ogółem” ujmuje się dochody na podstawie ewidencji analitycznej do konta rachunek bieżący jednostki budżetowej.

Stwierdzono przypadki nie zachowania w 2012 roku porządku systematycznego przy księgowaniu operacji gospodarczych dotyczących :

- wpływu środków na rachunek ZFŚS, który ujmowano zapisem minus Wn 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”, minus Ma 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia
- naliczenia odsetek od udzielonych pożyczek z ZFŚS, którego nie ujmowano w księgach rachunkowych Urzędu,
- spłat pożyczki z ZFŚS, które ujmowano zapisem minus Wn 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”, minus Ma 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”,
- przekazania dotacji dla GLKS oraz OSP Czermino, które ujęto na kontach Wn 407 (nie ujętym w ZPK) Ma 130 „Rachunek bieżący jednostki”. Nieprawidłowość narusza art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz zasady funkcjonowania w/w kont określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

W 2012 roku na kontach szczegółowych podatników będących osobami fizycznymi przypisu podatków dokonywano pod inną datą niż data faktycznego doręczenia decyzji, co narusza § 2 ust. 1 pkt 10 oraz § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r.

Nie dokonywano na bieżąco w księgach rachunkowych Urzędu Gminy przypisów i odpisów należności z tytułu podatków, które ujmowano na kontach 221 i 720 w okresach kwartalnych, czym naruszono art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zasady funkcjonowania konta 221 określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów

---

⁶ Dz. U. Nr 20 poz. 103

z dnia 5 lipca 2010 r. oraz § 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2, § 9, § 17 i § 20 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku.

Nie prowadzono ewidencji na koncie 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników”, co stanowi naruszenie § 26 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r.

W zakresie wykazania kwot skutków finansowych w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP za 2012 rok ustalono następujące nieprawidłowości:

- nieprawidłowo wykazano skutki finansowe z tytułu decyzji wydanych przez organ podatkowy w 2012 r. w sprawie umorzenia zaległości podatkowych w podatku rolnym w kwocie 22.648,00 zł, zamiast w kwocie 292,00 zł (zawyżono skutki o kwotę 22.356,00 zł),
- wykazano skutki finansowe z tytułu decyzji wydanych przez organ podatkowy w 2012 r. w sprawie umorzenia zaległości podatkowych w podatku od środków transportowych w kwocie 6.373,30 zł, zamiast w kwocie 3.029,80 zł (zawyżono skutki o kwotę 3.343,50 zł),
- nie wykazano skutków finansowych z tytułu decyzji wydanych przez organ podatkowy w 2012 r. w sprawie umorzenia zaległości podatkowych w podatku od nieruchomości w kwocie 130,00 zł,
- nie wykazano skutków finansowych z tytułu decyzji wydanych przez organ podatkowy w 2012 r. w sprawie umorzenia zaległości podatkowych w podatku rolnym w kwocie 292,00 zł,
- nie wykazano skutków finansowych z tytułu decyzji wydanych przez organ podatkowy w 2012 w sprawie umorzenia zaległości podatkowych w podatku leśnym w kwocie 29,00 zł,
- wykazano skutki finansowe z tytułu decyzji wydanych przez organ podatkowy w 2012 r. w sprawie rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności w podatku rolnym od osób fizycznych w kwocie 451,00 zł, pomimo iż organ podatkowy w 2012 r. nie wydawał decyzji w sprawie rozłożenia na raty bądź odroczenia terminu płatności w podatku rolnym.
- wykazano skutki finansowe z tytułu obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości w kwocie 233.243,05 zł zamiast w kwocie 225.968,17 zł (zawyżono skutki o 7.274,88 zł),
- wykazano skutki finansowe z tytułu obniżenia górnych stawek w podatku rolnym w kwocie 74.973,86 zł zamiast 74.954,07 zł (zawyżono skutki o kwotę 19,79 zł).

- wykazano skutki finansowe z tytułu obniżenia górnych stawek w podatku od środków transportowych w kwocie 42.569,68 zł zamiast 41.568,94 zł (zawyżono skutki o 1.000,74 zł).
Powyższe nieprawidłowości świadczą o tym, że sprawozdania Rb-27S i Rb-PDP za 2012 rok nie zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym, co narusza § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej w związku z § 3 ust. 1 pkt 9, 10 i 11 lit a) oraz § 7 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik Nr 39 do tego rozporządzenia.

W zakresie klasyfikacji dochodów i wydatków w 2012 r. stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- wydatki związane z zakupem usługi dostępu do sieci Internet na łączną kwotę 2.446,28 zł. zostały zakwalifikowane do działu 700, rozdział 75023 § 4370 „Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej”, zamiast do działu 700, rozdz. 75023 § 4350 „Opłaty z tytułu zakupu usług dostępu do sieci Internet”,

- wydatki związane z zakupem usługi wywozu śmieci i odpadów z drogi gminnej i terenu przy wysypisku śmieci w Fałkowie na kwotę 490 zł, zostały zakwalifikowane do działu 900 rozdz. 90019 § 4210 „Zakup materiałów i wyposażenia”, zamiast do działu 900 rozdz. 90019 § 4300 „Zakup usług pozostałych”,
- dochody w łącznej kwocie 104.672 zł z tytułu sprzedaży nieruchomości zaklasyfikowano w dziale 700, rozdz. 70005 § 0870 „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych”, zamiast w dziale 700, rozdz. 70005 § 0770 „Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości”.
- dochody w kwocie 23.721,04 zł z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych zostały ujęte w dziale 700 rozdz. 75023, zamiast w dziale 700, rozdz. 70005
- koszty upomnień w wysokości co najmniej 1.962,37 zł dotyczące wezwań do uregulowania zaległości w płatności podatków lokalnych od osób fizycznych ujmowano do dz. 756 rozdz. 75616 „Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych” § 091 „Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat”, zamiast do dz. 756 rozdz. 75618 „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw” § 069 „Wpływy z różnych opłat”.

Powyższe stanowi naruszenie zasad klasyfikacji dochodów i wydatków określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁷.

Na koncie 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” w 2012 roku nie ujmowano rozliczeń z podległymi jednostkami. Objęte kontrolą jednostki sporządzały negatywne sprawozdania Rb-27S za poszczególne miesiące 2012 r., a przychody będące dochodami budżetu, realizowane przez wyodrębnione jednostki budżetowe ujmowano w księgach rachunkowych Urzędu Gminy. W księgach rachunkowych Urzędu Gminy ujmowano przychody będące dochodami budżetu, realizowane przez wyodrębnione jednostki budżetowe. Dochody te na kwotę 12.586,10 zł dotyczyły m.in. odsetek od środków na rachunkach bankowych jednostek organizacyjnych gminy, wpłat za usługi opiekuńcze oraz wynajmu hali sportowej przy Publicznym Gimnazjum w Fałkowie. Pobierane przez poszczególne jednostki budżetowe dochody budżetowe były związane z przedmiotem ich działalności i powinny być ujmowane w ich księgach rachunkowych oraz wykazywane w sprawozdaniach Rb-27S poszczególnych jednostek oraz przekazywane na dochody budżetu gminy. Nieprawidłowość narusza art. 4 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

W ewidencji budżetu gminy w 2012 roku, na koncie 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” nie ujmowano na podstawie miesięcznych sprawozdań kwot wydatków wykonanych. Wydatki dokonane przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej ze sprawozdań (Rb-28S) ujęto w korespondencji z kontem 902 „Wydatki budżetu” na koniec roku. Nieprawidłowość narusza zasady funkcjonowania tego konta określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. i przepisów § 18 ust. 2 tego rozporządzenia oraz art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

⁷ Dz. U. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.

W bilansie Urzędu (stan na koniec roku 2012) w aktywach, w pozycji B.II.4. „Pozostałe należności” wykazano kwotę 131.676,55 zł, zamiast kwoty 140.592,61 zł, stanowiącej sumę salda Wn kont 221, 234 oraz 240 pomniejszoną o saldo Ma konta 290. W pozycji C.II.5. „Pozostałe zobowiązania” wykazano kwotę 6.044,62 zł, zamiast kwoty 14.960 68 zł, stanowiącej sumę salda ma konta 221 i 240. W pozycji D.1. „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” wykazano kwotę minus 2.075,57 zł stanowiącą saldo Wn konta 851, wskutek nieprawidłowego ujmowania operacji gospodarczych na w/w koncie. Nieprawidłowość narusza art. 4 ust.1 i ust. 2 ustawy o rachunkowości.

W zakresie sprawozdawczości budżetowej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

a) W 2012 r. nie sporządzano jednostkowych sprawozdań Rb-28S obejmujących wszystkie zrealizowane wydatki Urzędu Gminy (sporządzano odrębne sprawozdania Rb-28S dla „jednostki” i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych: „Przedszkole – Marzenia się spełniają”, „Szkoła równych szans” oraz „Edukacja podstawą sukcesu”). Nieprawidłowość narusza przepisy § 6 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

b) W rocznym sprawozdaniu jednostkowym Rb-28S Urzędu Gminy z wykonania planu wydatków budżetowych za okres od początku roku do dnia 31.12.2012 roku, sporządzonym dnia 18.01.2013 roku, niezgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej wykazano dane w zakresie zobowiązań ogółem (kolumna 7) w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej:

dział	rozdział	§	kwota zobowiązań wykazana w sprawozdaniu Rb-28S	kwota zobowiązań wynikająca z ksiąg rachunkowych podlegająca wykazaniu w sprawozdaniu	różnica
750	75011	4010	2.074,28	1.692,86	381,42
750	75011	4110	1.692,86	2.074,28	(-) 381,42
750	75023	4010	26.818,06	26.620,06	198,00
750	75095	4010	6.340,97	6.538,97	(-) 198,00

c) W sprawozdaniu Rb-NDS kwartalnym o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2012 (korekta z dnia 12.08.2012 r.) nie wykazano w przychodach (wiersz D.11 i D111) oraz rozchodach (D.21 i D211) otrzymanych i spłaconych pożyczek z Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie w kwocie 1.439.717,85 zł mimo, że przychody oraz rozchody wynikały z zapisów ewidencji księgowej konta 260. Ponadto nieprawidłowo wykazano dane w zakresie przychodów w poz. D.13. – po stronie wykonania – wykazano nadwyżkę z lat ubiegłych w kwocie 1.411.554,92 zł, zamiast 1.482.868,56 zł wynikającą z salda konta 960 „Skumulowana nadwyżka lub niedobór na zasobach budżetu” na dzień 31.12.2011 r., po skorygowaniu o wynik za 2011 r.

Stwierdzone nieprawidłowości w ppkt b) i c) naruszają § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Przyjęto bez zastrzeżeń sprawozdania Rb-28S Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Fałkowie sporządzone za miesiące marzec, czerwiec i wrzesień 2012 r. w których wykazano wyłącznie dane w kolumnach „Plan (po zmianach)” i „Wydatki wykonane”, co

narusza § 8 ust. 2 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Wójt Gminy nie wyegzekwował terminowego złożenia sprawozdań: Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji i Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych wg stanu na koniec I i II kwartału 2012 r. od Kierownika Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Fałkowie - sprawozdania Rb-N i Rb-Z za I kwartał 2012 r. przekazano 5 dni po terminie, Rb-N i Rb-Z za II kwartał 2012 r. 2 dni po terminie. Nieprawidłowość narusza postanowienia zawarte w załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁸.

W zakresie dochodów budżetu

Nie zamieszczano daty wpływu do Urzędu Gminy na informacjach w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego złożonych przez podatników opodatkowanych w formie łącznego zobowiązania pieniężnego, co narusza § 42 ust. 2, w związku z § 7 pkt 6 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych⁹.

Wystąpiły przypadki, że organ podatkowy nie wydał i nie doręczył decyzji dla współwłaścicieli nieruchomości – opodatkował zaś jedną decyzją wymiarową grunty, budynki i lasy stanowiące współwłasność małżonków, zamiast w drodze odrębnych decyzji. Nieprawidłowość narusza art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych¹⁰, art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym¹¹, art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o podatku leśnym¹², w myśl których grunty będące współwłasnością lub znajdujące się w posiadaniu dwóch lub więcej podmiotów stanowią odrębny przedmiot opodatkowania, a obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach lub posiadaczach.

Organ podatkowy nie prowadził systematycznie czynności windykacyjnych w stosunku do podatników zalegających z zapłatą podatku rolnego, podatku leśnego i podatku od nieruchomości od osób fizycznych za 2012 rok - wystawiano tytuły wykonawcze z opóźnieniem wynoszącym od 1 m-ca do 3 m-cy po bezskutecznym upływie terminu płatności wyznaczonym w upomnieniu. Nieprawidłowość narusza § 2, § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1 oraz § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Deklaracji na podatek od nieruchomości w 2012 roku nie złożyły jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół oraz Gminna Biblioteka Publiczna, co narusza art. 6. ust. 9 i 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych,

⁸ Dz. U. Nr 43, poz. 247 z późn. zm.,

⁹ Dz. U. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.,

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm., dalej ustawa o podatkach i opłatach lokalnych,

¹¹ Dz. U. z 2013 r. poz. 1381, dalej ustawa o podatku rolnym,

¹² DZ. U. z 2013 r. poz. 465, dalej ustawa o podatku leśnym,

natomiast Urząd Gminy w Fałkowie złożył deklarację na podatek od nieruchomości na 2012 i 2013 rok w dniu 30.07.2013 r. (tj. przed rozpoczęciem niniejszej kontroli). Zaniechanie żądania od w/w podatników złożenia deklaracji na podatek od nieruchomości oraz wszczęcia postępowania podatkowego, w konsekwencji wydania stosownych decyzji określających wysokość zobowiązania podatkowego naruszają art. 274a § 1, art. 165 § 1 i § 2 i art. 21 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹³. W trakcie trwania niniejszej kontroli jednostki złożyły deklaracje na podatek od nieruchomości za 2012 r. i 2013 r.

Deklaracje podatkową na podatek od nieruchomości Urzędu Gminy w Fałkowie na 2012 i 2013 rok sporządzono nieprawidłowo - nie wykazano gruntów (8167m²), budynków (112,75 m²) i budowli (11.650.103,97 zł) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przeznaczonych do zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz oczyszczania ścieków oraz nieprawidłowo wykazano powierzchnię pozostałych gruntów oraz budynków Urzędu, czego konsekwencją było zaniżenie podatku o kwotę 240.354,00 zł za 2012 r. 240.052,00 zł za 2013 r. Nieprawidłowość narusza art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 9 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W trakcie kontroli - w dniu 24.09 2013 roku Urząd Gminy złożył prawidłowo sporządzone deklaracje na podatek od nieruchomości na 2012 i 2013 rok.

W latach 2009 - 2012 roku Gmina zawarła z mieszkańcami posiadającymi tytuł prawny do nieruchomości umowy o przyłączenie do gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Z zapisów zawartych w przedmiotowych umowach wynika między innymi, że odbiorcy zobowiązali się wykonać prace związane z przyłączeniem do sieci wodociągowej własnym staraniem i kosztem w oparciu o dokumentację określoną warunkami technicznymi przyłączenia. Z tytułu przyłączenia każdy odbiorca oświadczył, że dokonał zaliczkowej opłaty adiacenckiej w kwocie 400,00 zł na rachunek bankowy Urzędu Gminy. Gmina bezpodstawnie pobierała zaliczkowo opłatę adiacencką a jej ustalenie nastąpiło bez uzyskania opinii rzeczoznawcy majątkowego, który określa wartość nieruchomości, co wynika z art. 146 ust. 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami.¹⁴. Zgodnie z art. 146 ust. 1 przedmiotowej ustawy ustalenie i wysokość opłaty adiacenckiej zależy od wzrostu wartości nieruchomości spowodowanego budową urządzeń infrastruktury technicznej. Z art. 146 ust. 2 w/w ustawy wynika, że wysokość opłaty adiacenckiej wynosi nie więcej niż 50 % różnicy między wartością, jaką nieruchomość miała przez wybudowaniem urządzeń infrastruktury technicznej, a wartością, jaką nieruchomość ma po ich wybudowaniu. Wójt Gminy, na podstawie art. 145 w/w ustawy może w drodze decyzji ustalić opłatę adiacencką każdorazowo po stworzeniu warunków do podłączenia nieruchomości do poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej, zaś wydanie decyzji może nastąpić w terminie 3 lat od dnia stworzenia w/w warunków. Wysokość stawki procentowej w/w opłaty ustala rada gminy w drodze uchwały. Na podstawie art. 148 ust. 1 ustawy obowiązek wnoszenia opłaty adiacenckiej powstaje po upływie 14 dni od dnia, w którym decyzja o ustaleniu opłaty stała się ostateczna. Nieprawidłowość narusza art. 145, art. 146 ust. 1, art. 146 ust. 1a, art. 148 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

---

¹³ Dz. U z 2012 r. poz.749 z późn. zm., dalej Ordynacja podatkowa,

¹⁴ Dz. U. z 2010 roku, Nr 102, poz. 651 z późn. zm., dalej ustawa o gospodarce nieruchomościami,

W latach 2009 – 2012 mieszkańcy miejscowości z terenu Gminy Fałków dokonali wpłat z tytułu zaliczkowej opłaty adiacenckiej za wykonanie przyłączy wodociągowych do sieci wodociągowej w miejscowościach: Czermno Kolonia, Fałków, Turowice, Czermno, Gustawów, Skórnice, Olszamowice, Zbójno, Sulborowice, Starzechowice, Płaskowice, Wąsosz, Studzieniec, Sułków, Papiernia w łącznej wysokości 27.200,00 zł. Pobierane przez Gminę dochody nie miały podstaw prawnych ich poboru, czym naruszono art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków¹⁵, który wskazuje kto ponosi koszty z tytułu budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych oraz budowy przyłączy do sieci. Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków realizację budowy przyłączy do sieci zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Wpłaty mieszkańców w latach 2009 – 2012 dokonane bez podstawy prawnej zaliczono do dochodów gminy, co narusza art. 5 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁶, zgodnie z którym daniny publiczne oraz inne dochody należne są gminie wyłącznie w sytuacji gdy tak stanowią odrębne ustawy lub odrębne przepisy.

W skontrolowanych zezwoleniach na sprzedaż napojów alkoholowych o numerach: I/43/A/2012 z dnia 01.02.2012 r., I/18/A/2012 z dnia 29.02.2012 r., I/18/B/2012 z dnia 29.02.2012r., I/64/A/2012 z dnia 29.02.2012 r., I/64/B/2012 z dnia 29.02.2012 r., I/37/A//2012 z dnia 01.04.2012 r., I/18/C/2012 z dnia 01.04.2012 r., I/15/C/2012 z dnia 22.07.2012 r., I/30/C/2012 z dnia 01.09.2012 r. stwierdzono nieprawidłowe naliczanie i pobranie opłat, tj. nie proporcjonalnie do okresu ich ważności. Powyższe narusza art. 11¹ ust. 8 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁷, zgodnie z którym wysokości opłat z tytułu korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dokonuje się w wysokości proporcjonalnej do okresu ważności zezwolenia.

Różnica pomiędzy dochodami uzyskanymi z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (§ 0480) w 2012 roku, a poniesionymi wydatkami na profilaktykę i przeciwdziałanie alkoholizmowi (rozdział 85154) i zwalczanie narkomani (rozdział 85153) w 2012 roku wyniosła kwotę 3.512,26 zł. Kwota ta nie została wprowadzona uchwałą Rady Gminy do budżetu Gminy Fałków na 2013 rok, co narusza z art. 18² ustawy o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z którego wynika, że dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii nie mogą być przeznaczane na inne cele.

Nie podano do publicznej wiadomości informacji o wynikach przetargu na zbycie nieruchomości, poprzez wywieszenie jej na tablicy ogłoszeń, na okres 7 dni, co narusza § 12 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu

---

¹⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.

¹⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.,

¹⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm., dalej ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości¹⁸.

W latach 2011-2013 nie przestrzegano zapisów zawartych w umowach najmu i dzierżawy w zakresie waloryzacji wysokości czynszu. W konsekwencji nie dokonywania waloryzacji lub waloryzacji w nieprawidłowej wysokości czynszu dla umowy dzierżawy z dnia 02.08.2010 r., umowy najmu z dnia 04.05.2011 r. oraz umowy najmu z dnia 26.05.2006 r. zaniżono dochody gminy o łączną kwotę 1.284,91 zł. Natomiast w przypadku umowy dzierżawy z dnia 01.07.2004 r. w wyniku nieprawidłowej waloryzacji dochody zostały zawyżone o kwotę 976,28 zł.

W zakresie wydatków budżetu

W 2012 r. Wójt Gminy nie dokonywał zmian w planie finansowym Urzędu Gminy, co narusza art. 11 ust 3 ustawy o finansach publicznych.

Stwierdzono przypadki przekroczenia limitów wydatków ustalonych w uchwale budżetowej. Wydatków skutkujących przekroczeniem upoważnienia do dokonywania wydatków dokonano w dniach 5, 12, 17 i 19 października 2012 r. 9 i 13 listopada 2012 r. oraz 3, 4, 5, 7, 11, 13, 14, 17, 18, 19 i 20 grudnia 2012 roku ogółem na kwotę 53.932,59 zł. Nieprawidłowość stanowi naruszenie art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Wójt pismem z dnia 05.04.2012 roku ustalił Skarbnikowi jednorazowo w miesiącu kwietniu dodatek specjalny w wysokości 7.190,00 zł, tj. w kwocie przekraczającej 40 % jego wynagrodzenia zasadniczego. Stwierdzona nieprawidłowość narusza § 11 pkt 4 zarządzenia Nr 33/2009 Wójta z dnia 17 czerwca 2009 r. w sprawie „Regulaminu wynagradzania pracowników urzędu Gminy w Fałkowie”, zgodnie z którym dodatek specjalny jest wypłacany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia, w kwocie nieprzekraczającej 40% wynagrodzenia zasadniczego pracownika. W konsekwencji powyższego wypłacono Skarbnikowi zawyżony dodatek specjalny łącznie o kwotę 5.270 zł.

W okresie od 26.11.2010 r. do dnia 31.08.2013 roku zawyżono wypłaty diet dla Przewodniczącego Rady Gminy na łączną kwotę 7.483,81 zł (w tym w 2010 r. – 78,85 zł, w 2011 r. – 1901,86 zł, w 2012 r. – 3.301,86 zł oraz od 01.01.2013 r. do 31.08.2013 r. – 2.201,24 zł). Przewodniczącemu Rady Gminy ustalono i wypłacano miesięczną dietę w kwocie 1.400,00 zł (od 26.11.2010 do 31.07.2011 r.) oraz w kwocie 1.600,00 zł (od 01.08.2011 r. do 31.08.2013 r.). W 2010 r. maksymalna wysokość diety przysługująca radnemu gminy dla gmin poniżej 15 tyś. mieszkańców wyniosła 1.376,51 zł, natomiast w latach 2011-2013 wyniosła 1.324,84 zł. Stwierdzona nieprawidłowość narusza art. 25 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. samorządzie gminnym¹⁹ oraz § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 roku w sprawie maksymalnej wysokości diet przysługujących radnemu gminy²⁰. W czasie trwania kontroli Rada Gminy podjęła uchwałę Nr XXVI/193/2013 z dnia 18 września 2013 r. ustalającą wysokość zryczałtowanej miesięcznej diety dla Przewodniczącego Rady Gminy na kwotę 1320,00 zł.

Od 01.03.2013 r. do 31.08.2013 r. wypłacono Komendantowi OSP łączną kwotę 1.500,00 zł. Wydatki realizowano na podstawie umowy zlecenia, dotyczącej wykonywania

¹⁸ Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm

¹⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.

²⁰ Dz. U. Nr 61, poz. 710

czynności Komendanta OSP. Miesięczne wynagrodzenie ustalono na kwotę 300,00 zł. Zawarcie umowy cywilnoprawnej w przedmiocie wykonywania obowiązków Komendanta OSP narusza art. 32 ust. 3a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej²¹, zgodnie z którym Wójt może zatrudnić komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Pod pojęciem zatrudnienia należy rozumieć zawarcie umowy o pracę określającej zakres powierzonych zadań związanych z działalnością ochotniczych straży pożarnych.

W 2012 roku ze środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową (ujętych w rozdziale 75412), bezpodstawnie dokonano wydatków na łączną kwotę 240,00 zł, niezwiązanych z kosztami wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochrony przeciwpożarowej poniesionych na zakup artykułów spożywczych na kwotę 140,00 zł i zakup wieńca pogrzebowego na kwotę 100,00 zł. Wydatki te zostały dokonane bez podstawy prawnej, co narusza art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych albowiem art. 32 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, jak również inne przepisy prawa nie dają podstaw do tego rodzaju wydatków.

Na koniec 2012 roku nie dokonano w prawidłowej wysokości korekty odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, w stosunku do faktycznej przeciętnej liczby osób zatrudnionych w 2012 roku, która wynosiła 55,67 etatów - zaniżono odpis na ZFŚS w 2012 roku o kwotę 3.646,40 zł. Nieprawidłowość narusza § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 roku w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.²²

Środki dotacji dla Gminnego Ludowego Klubu Sportowego w Fałkowie na kwotę 30.000,00 zł zostały przekazane na rachunek zleceniobiorcy na podstawie zawartej umowy Nr 1.2012 z dnia 17 lutego 2012 roku, w 5 transzach, tj. w dniu 12.03.2012 roku na kwotę 5.000,00 zł, w dniu 02.04.2012 roku na kwotę 5.000,00 zł, w dniu 11.05.2012 roku na kwotę 5.000,00 zł, w dniu 10.07.2012 roku na kwotę 5.000,00, w dniu 06.11.2012 roku na kwotę 10.000,00 zł. Powyższe narusza § 3 umowy Nr 1.2012 z dnia 17 lutego 2012 r. zgodnie z którym zleceniodawca dokona przekazania środków finansowych w terminie wskazanym w umowie, tj. 30.000,00 zł w terminie 30 dni od zawarcia umowy.

W zakresie dokonywania wydatków ze środków przeznaczonych na profilaktykę i przeciwdziałanie alkoholizmowi w 2012 roku stwierdzono, że:

a) zrealizowano wydatki związane GPRPA punkt 4, tj. „Udział w organizowaniu imprez sportowo-rekreacyjnych, kulturalno-rozrywkowych i wycieczek turystyczno-krajoznawczych dla młodzieży szkolnej w tym udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy umysł”, które dotyczyły zakupu m.in. proszków do prania, cukru, herbaty oraz kawy na łączną kwotę 349,91 zł. Zakupione artykuły miały zostać przekazane jako nagrody dla zawodników biorących udział w mistrzostwach gminy w szachach. Urząd Gminy nie posiada stosownej dokumentacji potwierdzającej rozdysponowanie w/w produktów, pomiędzy uczestników zawodów. Realizacja powyższego wydatku nie mieści się w zakresie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, co narusza art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

²¹ Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm., dalej ustawa o ochronie przeciwpożarowej,

²² Dz. U. Nr 43, poz. 349

b) zrealizowano wydatek na kwotę 2.500,00 zł. ujęty w GPRPA w punkcie 8, tj. „Wspieranie działalności organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, które w swoim działaniu, statucie lub pracy są ukierunkowane na profilaktykę, rozwiązywanie problemów alkoholowych i organizacje bezalkoholowych imprez rekreacyjno sportowych”. Wydatek został dokonany przez Urząd Gminy i dotyczył zakupu art. biurowych, które zostały przekazane dla Komisariatu Policji Radoszycach. Powyższe narusza art. 13 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji²³, zgodnie z którym przekazanie środków finansowych dla Komisariatu Policji powinno odbyć się przez "Fundusz Wsparcia Policji", a nie poprzez udzielenie pomocy finansowej, czy rzeczowej dla Komisariatu Policji, obsługującego teren Gminy.

W latach 2009 – 2012 obsługę bankową budżetu Gminy Fałków i jednostek organizacyjnych prowadził Bank Spółdzielczy w Przedborzu na podstawie umowy rachunku bankowego zawartej w dniu 25 sierpnia 2009 roku na czas określony (od 25 sierpnia 2009 roku do 30 czerwca 2012 roku) oraz umowy rachunku bankowego zawartej w dniu 01.07.2012 roku na czas określony (od 1 lipca 2012 roku do 30 czerwca 2015 roku). Wyboru banku do obsługi bankowej budżetu, w obu przypadkach, dokonano zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych²⁴, tj. bez stosowania przepisów w/w ustawy ponieważ, jak wynika z przedstawionych kalkulacji wartość szacunkowa kosztów prowadzenia obsługi bankowej za 2008 rok oraz za 2011 rok nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14.000 euro. Przedmiotowe umowy zawarto nie przestrzegając regulaminu określonego w Załączniku Nr 3 do Zarządzenia Nr 17/2007 Wójta Gminy z dnia 12.07.2007 roku w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej, wyrażonej w złotych, równowartości 14.000 euro.

W punkcie 9.4 „Inne dokumenty” SIWZ zadania pn. „Budowa drogi w Studzieńcu” oraz w rozdziale VIII „Informacje o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu” SIWZ zadania pn. „Remont dróg rolniczych i gminnych” Zamawiający żądał od wykonawców złożenia z ofertą dowodu wniesienia wadium. Ponadto Zamawiający w rozdziale VIII żądał od wykonawców złożenia z ofertą parafowanego wzoru umowy. Tym samym Zamawiający naruszył art. 25 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym w postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający może żądać od wykonawców wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania.

W dniu 20.09.2012 r. Gmina zawarła umowę Nr 22/2012 na realizację zadania pn. „Remont dróg rolniczych i gminnych w Gminie Fałków”. W wyniku zawarcia przedmiotowej umowy Gmina zaciągnęła zobowiązanie na kwotę 358.878,33 zł, przy czym na dzień podjęcia przedmiotowego zobowiązania w budżecie Gminy plan wydatków w dziale 600, rozdziale 60016, § 4270 wynosił 100.000 zł, natomiast wykonanie 0,00 zł. W zaistniałej sytuacji na dzień podjęcia przedmiotowego zobowiązania w budżecie gminy zostały zaplanowane środki na w/w cel. Powyższa nieprawidłowość narusza art. 46 ust. 1 i art. 261 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którymi kierownik jednostki budżetowej jednostki

---

²³ Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.,

²⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm., dalej ustawa Prawo zamówień publicznych,

samorządu terytorialnego może w celu realizacji zadań zaciągać zobowiązania pieniężne do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia były w głównej mierze wynikiem nieprzestrzegania przepisów prawnych dotyczących gospodarki finansowej i rachunkowości gminy, a także niewłaściwego funkcjonowania kontroli zarządczej.

Niezależnie od wyszczególnienia indywidualnej odpowiedzialności za powstanie nieprawidłowości w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania Gminy Falków poprzez wskazanie merytorycznych pracowników w protokole kontroli, Wójt oraz Skarbnik Gminy ponoszą w odpowiednim zakresie, odpowiedzialność z tytułu nadzoru, za opisane w wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości.

Obowiązki w zakresie prowadzenia rachunkowości oraz nadzorowania prac z tego zakresu spoczywały, stosownie do zakresu czynności, na Skarbniku Gminy. Prawa i obowiązki głównego księgowego (skarbnika) określają przepisy art. 54 ustawy o finansach publicznych.

Organem wykonawczym gminy jest Wójt Gminy, na którym spoczywają obowiązki dotyczące m.in. przygotowania projektów uchwał Rady Gminy, wykonywania budżetu i gospodarowania mieniem gminy, a także ogólna odpowiedzialność za prawidłową gospodarkę finansową gminy (art. 30 ust. 1 i 2, art. 60 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym). Wójt jako organ wykonawczy gminy, wykonuje zadania przy pomocy Urzędu, którego jest kierownikiem (art. 33 ust. 1 i 3 ustawy). Odpowiedzialność za gospodarkę finansową Urzędu, jako jednostki sektora finansów publicznych, w tym za wykonywanie obowiązków w zakresie kontroli wewnętrznej, spoczywa na Wójcie (kierowniku jednostki) zgodnie z art. 53 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

WNIOSKI POKONTROLNE

Przedstawiając powyższe ustalenia kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych wnosi o ich wykorzystanie celem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości poprzez realizację niżej przedstawionych wniosków pokontrolnych oraz podjęcie innych niezbędnych działań w celu niedopuszczenia do powstania podobnych nieprawidłowości w dalszej działalności.

1. Opracować prawidłowo i w sposób kompletny politykę rachunkowości, w tym zakładowego planu kont, stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, dostosowując dokumentację przyjętych zasad rachunkowości do przepisów prawa, jak również do potrzeb jednostki.

2. Przy prowadzeniu dzienników częściowych, grupujących zdarzenia według ich rodzajów, sporządzać zestawienia obrotów tych dzienników za dany okres sprawozdawczy, stosownie do art. 14 ust. 3 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze, że obroty tego zestawienia powinny być zgodne z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej, stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

3. Prowadzić konta ksiąg pomocniczych do kont księgi głównej będące uszczegółowieniem zapisów, stosownie do zasad prowadzenia ewidencji analitycznej do poszczególnych kont, określonych w załącznikach Nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku.

4. Na bieżąco ujmować zaangażowanie wydatków na koncie 998 "Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego" i koncie 999 "Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat", stosownie do art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i zasad funkcjonowania tego konta określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

5. Wpływy dochodów ujmować bieżąco na właściwych kontach ksiąg pomocniczych (wg podziałek klasyfikacji) prowadzonych do konta 130 „Rachunek bieżący jednostki” celem zapewnienia bezbłędności ksiąg rachunkowych, stosownie do art. 24 ust. 3 ustawy o rachunkowości i zasad funkcjonowania konta 130 określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

6. W sprawozdaniach jednostkowych Rb-27S dochody wykonane wykazywać na podstawie danych księgowości analitycznej dochodów budżetowych do rachunku bieżącego (subkonto dochodów), stosownie do § 3 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

7. Zapisów o zdarzeniach dokonywać na kontach księgi głównej w ujęciu systematycznym, w związku z przepisami art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości z uwzględnieniem zasad funkcjonowania kont jednostki - Urząd Gminy określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., a w szczególności:

a) Wadia wpłacane w formie pieniężnej gromadzić na wydzielonym rachunku bankowym oraz ujmować w księgach rachunkowych Urzędu Gminy jako jednostki na koncie 139 „Inne rachunki bankowe”,

b) Wpływ środków na rachunek ZFŚS ujmować na kontach Wn 135 Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia (ZFŚS), Ma 851 „Zakładowy Fundusz świadczeń socjalnych”, (należności nieprzypisane), lub Ma 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”, 240 „Pozostałe rozrachunki” (należności przypisane),

c) Naliczenie odsetek od udzielonej z ZFŚS pożyczki ujmować Wn 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”, Ma 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”,

d) Spłatę pożyczki z ZFŚS ujmować Wn 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia (ZFŚS)”, Ma 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”,

e) Operacje gospodarcze dotyczące przekazania i rozliczenia dotacji w księgach rachunkowych Urzędu ujmować:

* przekazanie dotacji: Wn 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”, Ma 130 „Rachunek bieżący jednostki budżetowej”,

* uznanie dotacji za wykorzystane i rozliczone: Wn 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje”, Ma 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”.

8. W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej jednostki, w księgach rachunkowych i sprawozdaniach finansowych ujmować operacje gospodarcze, zgodnie z ich treścią ekonomiczną, stosownie do art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

9. Sprawozdania Urzędu Gminy Rb-28S „Miesięczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego” sporządzać na podstawie ksiąg rachunkowych, obejmując ich zakresem wszystkie zrealizowane wydatki, zgodnie z przepisami § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

10. Sprawozdania budżetowe sporządzać na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej, stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

11. Przypisów i odpisów dokonywać na szczegółowych kontach podatników pod datami złożenia deklaracji, doręczenia decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego, decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego lub decyzji umarzającej zaległość podatkową, stosownie do § 4 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. Przypisy, odpisy i wpłaty należności ujmować na bieżąco w ewidencji podatków i opłat, jak również na kontach księgi głównej (w ewidencji księgowej) następująco:

- przypis należności:

Wn 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”,

Ma 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”,

- odpisy należności:

Wn 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”,

Ma 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”,

stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zasad funkcjonowania w/w kont określonych w Załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku oraz § 17 i § 20 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r.

12. Ewidencjonować kwoty należne do pobrania i pobrane przez inkasentów na koncie pozabilansowym 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków, podlegających przypisaniu na kontach podatników”, stosownie do § 26 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r.

13. W sprawozdaniach Rb-27S oraz Rb-PDP wykazywać prawidłowe kwoty skutków z tytułu obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień, umorzeń i zwolnień w podatkach, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej i § 3 ust. 1 pkt 9, 10 i 11, w związku z § 7 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik Nr 39 do tego rozporządzenia.

14. Sporządzić skorygowane sprawozdania Rb-27S oraz Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy za 2012 rok oraz przekazać je w formie papierowej i elektronicznej do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia. Do sprawozdań załączyć informację o wielkościach dokonanych korekt i wskazać, że korekty zostały dokonane w wyniku przeprowadzonej kontroli.

15. Prawidłowo stosować klasyfikację dochodów i wydatków określoną w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

16. Operacje gospodarcze dotyczące przekazania na rachunek bankowy budżetu gminy dochodów realizowanych przez gminne jednostki inne niż Urząd Gminy, który dochody gromadzi bezpośrednio na rachunku bankowym budżetu, ujmować wyłącznie w ewidencji księgowej budżetu w następujący sposób:

- wpływ zrealizowanych przez jednostki dochodów na rachunek budżetu

Wn 133 „Rachunek budżetu”,

Ma 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”,

- rozliczenie zrealizowanych dochodów na podstawie sprawozdań okresowych o dochodach budżetowych składanych przez jednostki Wójtowi Gminy

Wn 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”,

Ma 901 „Dochody budżetu”,

stosownie do zasad funkcjonowania tych kont określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

25. Zobowiązać kierowników jednostek, aby realizowane przez jednostki dochody budżetu były ujmowane w ich księgach rachunkowych.

26. Na stronie Ma konta 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” ujmować wydatki budżetowe zrealizowane przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej z okresowych (miesięcznych) sprawozdań tych jednostek, zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. i przepisem § 18 ust. 2 tego rozporządzenia oraz art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

27. Egzekwować od kierowników jednostek budżetowych obowiązek sporządzania jednostkowych sprawozdań Rb-28S "Miesięczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego" za marzec, czerwiec, wrzesień i za rok w szczególności określonej w § 8 ust. 2 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

28. Egzekwować od Kierownika Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Fałkowie składanie sprawozdań Rb-Z i Rb-N z zachowaniem terminów określonych w załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

29. Na każdej wpływającej do Urzędu Gminy na nośniku papierowym dokumentacji, w tym na informacjach w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego umieszczać

pieczęć, zawierającą między innymi datę wpływu stosownie do przepisów § 42 ust. 2, w związku z przepisami § 7 pkt 6 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych.

30. Grunty stanowiące współwłasność małżonków opodatkowywać w drodze odrębnej decyzji, stosownie do art. 3 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 3 ust. 5 ustawy o podatku rolnym, art. 2 ust. 4 ustawy o podatku leśnym.

31. Dokonywać systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań podatkowych, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

32. Podatników (osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej), którzy nie wywiązali się z obowiązku przedkładania deklaracji na podatek od nieruchomości, wynikającego z art. 6 ust. 9 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych wzywać do ich złożenia, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej. W przypadku niezłożenia przez podatników deklaracji na podatek od nieruchomości, określić decyzją wysokość zobowiązania podatkowego (również za lata ubiegłe), stosownie do przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych określonego w art. 70 § 1 tej ustawy.

33. Prawidłowo sporządzać deklarację na podatek od nieruchomości dla Urzędu Gminy, w której należy wykazywać nierozdysponowane grunty, a także budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, stanowiące własność gminy i regulować należny podatek, stosownie do art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

34. Ustalać opłatę adiacencką w drodze decyzji każdorazowo po stworzeniu warunków do podłączenia nieruchomości do poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej oraz wydać decyzję w terminie 3 lat od dnia stworzenia w/w warunków zgodnie z art. 145 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Ustalać i pobierać zaliczkowo opłatę adiacencką po uzyskaniu opinii rzeczoznawcy majątkowego, który określa wartość nieruchomości, zgodnie z art. 146 ust. 1a i art. 146 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

35. Wydatków ze środków publicznych w zakresie budowy gminnej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej dokonywać wyłącznie na budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków. W sytuacji wspólnej realizacji z mieszkańcami zadań wskazanych w art. 15 ust. 1 i ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków - kosztami robót w zakresie projektowania i realizacji budowy przyłączy do sieci obciążać mieszkańców, stosownie do art. 15 ust. 2 tej ustawy.

36. Do dochodów gminy zaliczać środki publiczne wskazane w art. 5 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, w związku z art. 4 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Wpłaty od mieszkańców za budowę przyłączy kanalizacyjnych przyjmować na rachunek sum depozytowych, traktując je jako obce środki podlegające rozliczeniu.

- 37.** Opłaty za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pobierać proporcjonalnie do okresu ważności zezwolenia, stosownie do art. 11.¹ ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 38.** Dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywać jedynie na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stosownie do art. 4¹ ust. 1 i ust. 2, w związku z 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 39.** Podawać do publicznej wiadomości informację o wynikach przetargu, poprzez wywieszenie jej na tablicy ogłoszeń, na okres 7 dni, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości.
- 40.** W prawidłowej wysokości ustalać przypadające należności pieniężne, w tym mające charakter cywilnoprawny oraz terminowo podejmować w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania, stosownie do art. 42 ust.5 ustawy o finansach publicznych. Ustalony w umowie czynsz waloryzować zgodnie z postanowieniami zawartymi w umowach najmu i dzierżawy.
- 41.** Wydatków budżetowych dokonywać w granicach kwot określonych planem finansowym przy uwzględnieniu prawidłowo dokonanych przeniesień zgodnie z planowanym przeznaczeniem, stosownie do art. 44 ust. 1 pkt. 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.
- 42.** Przy ustalaniu wynagrodzeń pracowników Gminy przestrzegać przepisów zarządzenia Nr 33/2009 Wójta z dnia 17 czerwca 2009 r. w sprawie „Regulaminu wynagradzania pracowników urzędu Gminy w Fałkowie”.
- 43.** Diety miesięczne dla radnych naliczać zgodnie z art. 25 ust. 6 i ust. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, w związku z § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 roku w sprawie maksymalnej wysokości diet przysługujących radnemu gminy, tj. w wysokości nie wyższej niż maksymalna wysokość diety.
- 44.** Świadczenia pieniężne dla Komendanta OSP z tytułu sprawowanej funkcji wypłacać wyłącznie w formie wynagrodzenia, w ramach stosunku pracy jako jedynej dopuszczalnej prawem gratyfikacji, zgodnie z art. 32 ust. 3a ustawy o ochronie przeciwpożarowej.
- 45.** Wydatków ze środków na ochronę przeciwpożarową (ujętych w rozdziale 75412) dokonywać tylko na cele wskazane w art. 32 ustawy o ochronie przeciwpożarowej tj. na dokonywanie wydatków związanych z kosztami wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia, podnoszenia gotowości bojowej jednostek OSP, a także zapewnienia umundurowania, ubezpieczenia oraz ponoszenia kosztów badań lekarskich, stosownie do art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.
- 46.** Dokonywać na koniec roku wyliczenia faktycznej liczby zatrudnionych oraz korekty odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, w stosunku do faktycznej przeciętnej liczby osób zatrudnionych w danym roku, zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 roku w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby

zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

47. Przestrzegać postanowień zawieranych umów na wykonanie zadań zleconych jednostkom spoza sektora finansów publicznych, w tym terminowego przekazania środków finansowych.

48. Wsparcia finansowego lub rzeczowego dla Komisariatu Policji dokonywać poprzez „Fundusz Wsparcia Policji” stosownie do art. 13 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

49. Od wykonawców żądać wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, stosownie do przepisów art. 25 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych i wskazanych w przepisach rozporządzenia w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane.

50. W przypadku udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 14.000 euro przestrzegać wewnętrznych procedur przy udzielaniu zamówień publicznych określonych w Załączniku Nr 3 do Zarządzenia Nr 17/2007 Wójta Gminy z dnia 12.07.2007 roku.

51. Zobowiązania pieniężne zaciągać do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki, zgodnie z art. 46 ust. 1 oraz art. 261 ustawy o finansach publicznych.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach, na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, oczekuje od pan Wójta zawiadomienia o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków zawartych w wystąpieniu służy prawo złożenia zastrzeżeń na podstawie art. 9 ust. 3 i ust. 4 przedmiotowej ustawy do tutejszego Kolegium, za pośrednictwem Prezesa Izby, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

PREZES
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Kielcach
/-/
mgr Henryk Rzepa

Do wiadomości:

Rada Gminy w Falkowie